

Kestävän kehityksen ohjelmat ja työkalut vapaan sivistystyön oppilaitoksissa 2014

KYSELYN TULOKSIA

Kestävän kehityksen asiantuntijaseminaari

Leena Saloheimo

17.4.2015

VASTAAJAT, edustavuus

- vastaajia 117 (*) osa vastasi usean oppilaitosmuodon puolesta)

	VASTAAJAT Vastaajien lkm oppilaitos- muodoittain	VASTAAJAT Oppilaitosmuodon %- osuus vastaajista (124)	PERUSJOUKKO Oppilaitosten lkm	PERUSJOUKKO Oppilaitosmuodon %-osuus oppilaitoksista
kansalaisopistot	62	50	187	63
kansanopistot	48	39	80	27
kesäyliopistot	10	8	20	7
opintokeskukset	4	3	11	4
YHTEENSÄ	124 *)	100	298	100

Huom! Kyselyyn ei saatu yhtään vastausta liikunnan koulutuskeskuksista.

OPPILAITOKSEN KOKO

- Keskikokoisia 49 % vastaajista
- Pieniä 37 % vastaajista
- Isoja 14 % vastaajista

SIJAINNITPAIKKA

- Kaupunki 40 % vastaajista
- Kaupunki ja maaseutu 20 % vastaajista
- Taajama ja haja-asutusalue 14 % vastaajista
- Taajama 12 % vastaajista
- Haja-asutusalue 12 % vastaajista

Toimipaikkojen lukumäärä

- Yksi toimipaikka 48 % vastaajista
- 2 – 3 toimipaikkaa 23 % vastaajista
- Yli 10 toimipaikkaa 24 % vastaajista

KYSELYN TULOKSET, yhteenveto

	Vastaajia	%-osuus kyselyyn osallistuneista (117)	%-osuus oppilaitosten lukumäärästä (298 *)
Käytössä on kestävän kehityksen ohjelma tai työkaluja	58	50	19
Suunnittelee ohjelman tai työkalujen käyttöön ottoa.	26	22	?
KEKEä toteutetaan jollain yhdessä sovitulla tavalla	14	12	?
YHTEENSÄ	98	84	?
Ei toteuta millään sovitulla tavalla kestävän kehityksen periaatteita	7	6	?

*) liikunnan koulutuskeskukset jätetty pois luvusta

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TYÖKALUJEN JA JÄRJESTELMIEN KÄYTTÖ

- 50 prosentilla vastaajista käytössä jokin työkalu/ohjelma/järjestelmä

Kestävän kehityksen työkalut ja järjestelmät	Vastauksia	%-osuus vastaajista
Oppilaitoksella on oma kestävän kehityksen ohjelma	31	29
Olemme hyödyntäneet vapaan sivistystyön kestävän kehityksen kriteereitä	26	25
Seuraamme ylläpitäjän kestävän kehityksen ohjelmaa	16	15
Olemme kytkeneet kestävän kehityksen laatujärjestelmäämme	14	13
Oppilaitoksella on Vapaan sivistystyön kestävän kehityksen sertifikaatti	5	5
Olemme hyödyntäneet ISO 14001-standardia	2	
Oppilaitoksella on Vihreä lippu	2	
Oppilaitoksella on ISO 14 001 -sertifikaatti	2	
Olemme hyödyntäneet Vihreä lippu -ohjelman kriteereitä	1	
Muu, mikä?		
Energiansäästö, kierrätys ja jätteen lajittelu	1	
Kestävä kehitys on oppilaitoksen strategiassa	2	
Käytössä EI ole kestävän kehityksen ohjelmaa tai muita työkaluja	48	45
vastauksia	150	
vastaajia	106	

KEKEen kytketyt toiminnan osa-alueet

"Mihin toiminnan osa-alueisiin olette kytkenneet kestävän kehityksen oppilaitoksenne toimintajärjestelmässä?"	Vastauksia	%-osuus vastaajista (57)
toimintakulttuuri	46	81
arvot ja strategia	43	75
koulutuksen suunnittelu	39	68
koulutuksen toteutus	35	61
lakisääteiset vaatimukset, ohjelmat, ohjeet, perehdytys, seuranta	34	60
organisaatio ja resurssit	32	56
kumppanuudet ja hankkeet	23	40
kestävän kehityksen arviointikäytäntö	14	25
Muu alue		4
energiaa säästävät järjestelmät ja toimintamallit	1	
kestävä työelämä kaiken tekemisen ja koulutuksen perusfilosofiana	1	
vastauksia	268	
vastaajia	57	

Kun vastaajan oppilaitoksessa ei ole käytössä keketyökaluja tai –ohjelmia...

"Suunnitteletko kestävän kehityksen ohjelman rakentamista tai jonkin kysymyksessä 6 mainitun työkalun käyttöön ottamista?"	Vastauksia	%-osuus vastaajien määrästä (117)
Emme suunnittele.	21	18
Suunnittelemme (kerro, mitä työkalua ajattelette).	26	22
Osana laatujärjestelmää: CAF, ISO 9001 tai muu	5	
Vapaan sivistystyön kestävän kehityksen kriteerit	4	
Työkalu on vielä avoin.	4	
Ylläpitäjän kestävän kehityksen ohjelma	2	
Kierrätys ja paperitulosteiden ja kopioiden vähentäminen.	1	
Kurssitarjonnassa huomioimme kestävän kehityksen periaatteita	1	
Keke on jo ajatustavassa. Oman laatujärjestelmän kehittämiseen ei ole ollut resurssia.	1	
Vastauksia	47	

Kun oppilaitoksessa ei ole käytössä kestävän kehityksen ohjelmaa tai muita työkaluja eikä sellaisten käyttöönottoa suunnitella, toteutetaanko kestävän kehityksen periaatteita jollain muulla yhdessä sovitulla tavalla?

	YHT	%-osuus vastaajien määrästä (117)
Ei toteuteta.	7	6
Toteutetaan	14	12
vastauksia	21	

KEKEä toteutetaan yhdessä sovitulla tavalla...

- Arjessa mietimme kestävän kehityksen periaatteiden pohjalta toimintaa ilman dokumentointia tai toimenpideohjelmaa (3 vastaajaa)
- Kunnan käytännön mukainen kierrätys ja energiansäästötoimenpiteet (2)
- Kestävän kehityksen periaatteita toteutetaan yhteisen sopimuksen pohjalta esim. hankinnoissa, liikkumisessa, työn organisoinnissa jne. Ohjelma ei ajankohtainen. (2)
- Energian- ja paperinkäytön säästö, kierrätys ja jätteiden lajittelu (2)
- Kurssien järjestäminen lähellä asiakkaita, yhteiset toimitilat koulujen kanssa. (1)
- Huomioidaan opiston laatujärjestelmässä (1)
- Kulttuurinen ja sosiaalinen kestävyys toiminnan tavoitteissa ja toimintakortissa (1)
- Lajittelu ja kierrätys toimintakulttuurissa ja opetuksen aiheena. Energian säästöön tähtäävät uudistukset internaatissa. Tasa-arvosuunnitelma. Opiskelijanäkökulman korostaminen, opiskelijahuoltoresurssit. Kulttuurisen moninaisuuden toteuttaminen opetuksessa. (1)

Yhteishankkeiden tarve

Millaisia yhteisiä hankkeita tarvitaan kestävän kehityksen periaatteiden jalkauttamiseen vapaan sivistystyön oppilaitosten toimintaan?		%-osuus vastaajista (117)
	vastaajat	21
Koulutus ja ohjaus keken toimeenpanoon	8	
Alueelliset hankkeet ja yhteistyö (OSAAVA, sertifiointi; yhteiset opettajat jne)	6	
Kehittämisen vertaistoiminta	4	
Hyvät kekekäytännöt kokoon ja kiertoon	3	
Opiskelijoiden ja henkilökunnan osallistaminen ja sitouttaminen	2	
Toiminnan kekeulottuvuuksien näkyviksi tekeminen yhdessä.	1	
Yksinkertainen työkalupakki -.kirjanen (Petäjä-Opisto)	1	
Hellwi -järjestelmä: keke painopistealueeksi	1	
Yhteinen koordinoitiresurssi projektin kautta	1	
Ei tarvetta hankkeisiin	3	

Onko oppilaitoksenne kiinnostunut osallistumaan kestävän kehityksen oppilaitosverkoston kokoamiseen?		%-osuus vastaajista (117)
On.	58	50
Ei ole.	34	29
vastaajia	92	79

Onko oppilaitoksessanne kiinnostusta toimia kestävän kehityksen mentorina muille oppilaitoksille?		%-osuus vastaajista (117)
On.	25	21
Ei ole.	70	60
vastaajia	95	81

Onko oppilaitoksenne tehnyt tai aikooko tehdä kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksen?		%-osuus vastaajista (117)
On tehnyt.	10	9
Aikoo tehdä.	33	28
Ei ole tehnyt.	55	47
vastaajia	98	

JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

- Tuloksia ei voi yleistää koko vs-oppilaitoskenttää koskeviksi, mutta ne antavat pohjaa tilannearviolle ja tietoa oppilaitosten tarpeista.
- KEKE on osa oppilaitoksen toimintajärjestelmää n. 20 prosentissa oppilaitoksista.
- Oppilaitoksissa kaivataan käytännön tukea (koulutusta, ohjausta, yhteistyötä, vertaistoimintaa) KEKE-tavoitteiden ja -toimintatapojen sovittamiseen oppilaitoksen arkitoimintaan.

HUOMIOITA

- Ajatus vapaasta sivistystyöstä implisiittisesti kestävää kehitystä toteuttavana toimintana elää sitkeästi.
- KEKE on monelle edelleen epämääräinen ja hankalasti lähestyttävä käsite ja ilmiö.

TIETOA KYSELYN TOTEUTTAMISESTA

- KEKE-kysely liittyy vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen kestävän kehityksen toimenpidesitoumukseen, jonka tavoitteena on kestävän kehityksen jalkauttaminen vs-oppilaitoksiin
- Kysely toteutettiin verkkolomakkeella aikavälillä marraskuu 2014 – tammikuu 2015
- Vapaan sivistystyön oppilaitosmuotojen valtakunnalliset järjestöt välittivät oppilaitoksille kutsun osallistua kyselyyn
- Kysymykset työstettiin vapaan sivistystyön kestävän kehityksen ohjausryhmässä

Lisätietoja: leena.saloheimo@sivistystyo.fi